difficulties, according to teachers, prevail among students in the process of teaching the theorems proofs in the course of geometry in the secondary school.

Methods. *Empirical methods: diagnostic (conversations, questionnaires, testing, interviews), observational methods (observation). Theoretical analyses of psychological and pedagogical literature on the problem were used as well.*

Results. *It is found that an insufficient motivation to study the proofs of the theorems becomes the first impediment for students to learn math statement's proof. The findings show that do not organize pupil's research by performing measurements, construction, generalizations of observations in order to bring up assumptions about the properties of geometric figures for further proof or refutation. It was stated that in the teachers' opinion, operation with the theorem's formulation is an important, didactically meaningful stage of the process of making sense about the theorem itself. However, it is a matter of concern that only about half of the survey participants make the methodologically competently use of it when teaching students. Therefore, the ability to identify indicated or implied submitted data in hypothesis of theorem isn't formed at a sufficient level among the most of the students. Students encounter complications in presenting the corresponding arguments in the substantiation chains, since the condition, the explanatory part and the requirement of the theorem are not explicitly revealed. Methodological techniques that give the opportunity to diversify forms of work with formulation of the theorem are still apart from the teachers' attention. None of the teachers interviewed offered their own way of organizing work at this stage. Some teachers noted that the types of assignment on the theorem at this stage depend on the background level of class and the complexity of the theorem.*

Originality. *The provided investigation showed that there are significant challenges, gaps, and weaknesses in the practice of teaching reasoning-and-proving in the secondary school.*

Conclusion. *Although teachers are aware of the importance of teaching students reasoning-and-proving, this work is often carried out unsystematically. Teachers don't take into account the laws of the process of learning, the laws of the construction and functioning of the didactic cycle. This leads to considerable difficulties for students in mastering the methods of non-contradictory arguments.*

Key words: *the secondary school; the theorem; learning the theorem's proofs; working with the theorem's formulation; finding the theorem proof; proving the theorem; consolidating the theorem proof.*

Одержано редакцією 12.09.2017
Прийнято до публікації 19.09.2017

УДК 378.091:[001.895:796.41.012]″176/185″ (045)

БАЛАШОВ Дмитро Іванович,
старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Україна
e-mail: balashov05021978@gmail.com

ХРОНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИДІВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ З ГІМНАСТИЧНОЮ СПРЯМОВАНІСТЮ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Анотація. *Визначено, що перші навчальні заклади з підготовки фахівців фізичного виховання створені у Скандинавських країнах наприкінці XVIII століття. Установлено, що застосування професійного підходу щодо підготовки фахівців фізичного виховання і, зокрема гімнастики, на території України, відносять до другої половини XVIII – першої половини XIX століть. Перші уроки гімнастики почали впроваджуватися в навчальних закладах України з 1864–1865 навчального року. Урочні форми фізичного виховання сформувалися у країнах*

Європи в XIX столітті. На основі національних систем гімнастики (німецької, шведської, французької, англійської або спортивно-ігрової та сокольської) запроваджувалися інноваційні види рухової активності.

Ключові слова: *інновації; рухова активність; гімнастика; фахівці з фізичної культури; історичний аспект; фізичне виховання; професійна підготовка; урочні форми.*

Постановка проблеми. Дослідження історичного розвитку інноваційних змін у контексті професіоналізації й кадрового забезпечення фізкультурної галузі підтверджує, що інноваційні види рухової активності з гімнастичною спрямованістю у програми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в закладах вищої освіти України не запроваджуються. У той самий час, розвиток інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю в нашій країні, на відміну від більшості європейських країн із минулих століть і дотепер запізнюється на декілька років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історико-теоретичні та професійні аспекти розвитку інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю висвітлюють у своїх дослідженнях вітчизняні науковці: І. Боберський (1913), Т. Франко (1923), Е. Жарський (1951), Г. Малка, С. Філь, О. Худолій (2003), І. Глазирін, Д. Наварецький (2005), А. Бондарчук, А. Литвин (2007), В. Боровик, М. Зубалій, О. Сунік (2010), Л. Іванова (2013), Н. Степанченко (2016), А. Сова, Я. Тимчак (2017), та ін. Привертають увагу праці зарубіжних учених: польські науковці J. Biernakiewicz (1966), B. Krawczyk (1968), Z. Krawczyk (1978–1998), J. Wojnar (1976–2000), угорець Л. Кун (1982). Означену проблему розкрито в науковому доробку російських учених: Г. Дюперрона (1927), Е. Зеликсона (1940), В. Столбова (1983), Е. Конеєва В. Пельмєнєва (2000), Б. Голощапова, Н. Мельникової, О. Мільштейн, Л. Фіногенова (2001), В. Бальсевича (2006), Л. Лубишевої (2007) та інших. У наукових працях цих дослідників зазначено, що соціально-історичні події в контексті способів розв'язання проблем, які виникають при започаткуванні, розвитку, удосконаленні й модернізації системи підготовки вчителів фізичного виховання в руслі новітніх тенденцій і парадигмальних змін, аналізуються починаючи з кінця XVIII ст.

Мета статті полягає у хронологічному аналізі застосування інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю в різні історичні періоди професійної підготовки фахівців із фізичної культури і спорту.

Методи дослідження – аналіз філософської, психолого-педагогічної та професійно-методичної літератури з означеної проблематики дослідження, навчально-нормативної документації.

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сучасному етапі професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури потребує більш ефективних механізмів модернізації освітнього процесу. Необхідним є набуття інноваційних професійних навичок майбутніми вчителями фізичної культури в закладах вищої освіти, які не обмежені шкільною програмою з фізичної культури. Тому виникає наявна потреба досліджувати можливості реалізації у практиці закладів загальної середньої освіти ресурсних можливостей повсякденного оздоровлення учнів позаурочними формами фізичного виховання з застосуванням інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю.

Основні результати дослідження. Дослідженнями встановлено, що перші навчальні заклади з підготовки фахівців фізичного виховання створюються у Скандинавських країнах наприкінці XVIII столітті. Після організації в 1799 році інституту гімнастики в Данії (Копенгаген, 1804 р.) відкритий Військовий інститут гімнастики. У 1813 році відкривається Королівський інститут гімнастики у Стокгольмі, а ще через 20 років гімнастичний інститут починає функціонувати при Хельсінкському університеті [16].

У XIX столітті спеціалізовані навчальні заклади і факультети існують майже в усіх університетах Європи. Перед Першою світовою війною організовані перші європейські кафедри фізичного виховання при Інститутах фізичного виховання (початок XX ст.). В університетах відкриваються кафедри спортивних наук, які до цього часу існують як самоорганізовані фізкультурні навчальні заклади військових шкіл гімнастики і спорту [14].

У СРСР інститути фізичної культури (Москва, Ленінград) започатковані наприкінці XIX століття, а набувають офіційного статусу вищих закладів у 20-х роках XX століття [2]. Першому українському фізкультурному закладу вищої освіти, що організований у 1930 році, доводиться невдовзі змінити юридичну адресу, а Львівський, змінивши польську державність на українську, відкривається відразу після 2-ої світової війни в 1946 році [12].

У перший період нової історії передові представники науково-педагогічної інтелігенції європейських країн розробляють такий зміст освіти, у якому чільне місце займають питання фізичного виховання, що зосереджені в основному на гімнастиці. Гімнастичні системи переважно створюються у країнах континентальної Європи (Англія, Німеччина, Швеція, Франція, Чехія, Австро-Угорщина та ін.). Це обумовлено особливостями їх політичного і військового розвитку, а зайняття гімнастикою надають можливість навчати конкретним руховим навичкам.

Відомо, що з античних часів поняття «гімнастика» у перший період нової історії об'єднує не лише вправи на снарядах і без снарядів, але й інші види вправ (біг, стрибки, боротьбу, катання на лижах, ковзанах, прийоми захисту і нападу та ін.). Лише в кінці цього періоду спостерігається диференціація різних видів вправ на гімнастику, спорт, ігри і туризм.

Створені гімнастичні системи мають загальну основу, але кожна з них відображає своєрідність тих країн, де вони започатковані. Відмінність проявлялася також у застосуванні гімнастичних снарядів, у засобах, способах, організації й формах проведення фізкультурно-спортивних занять.

Виникнення професійного підходу щодо підготовки фахівців фізичного виховання і, зокрема гімнастики, на території України, відносять до другої половини XVIII – першої половини XIX століть. У першій половині XVIII століття фізична підготовка у військових і навчальних закладах України проводиться згідно методів, що запозичені в німецьких кадетських корпусів. Якщо після смерті Петра I придворне дворянство починає культивувати модні в Західній Європі «світські» фізичні вправи, де запрошені для викладання іноземці навчають солдатів непотрібним прийомам, муштрі, парадності, то при Катерині II вирішальний вплив у перетворенні системи фізичного виховання належить молоді французького дворянства. Спеціальна фізична підготовка солдатів того часу нагадує сучасну методику підготовки спортсменів, що має теперішню назву в міжнародній транскрипції як кросфіт [1]. Уже в ті часи спеціальна фізична підготовка включає вправи, що властиві сучасній програмі цього інноваційного виду спорту: лазіння по канатах, біг з обтяженнями і перешкодами, вправи на швидкість, плавання, веслування, прицільна стрільба та інші.

Серед молоді також стають популярними ігри на спритність, силу і швидкість, що відомі в народі з давніх часів, але повністю зберігають свою самобутність і в XVIII столітті. Більше того, за своєю формою і змістом вони включають багато елементів сучасних екстремальних видів спорту, наприклад, такі види народних розваг, як гойдалки, катання з гір на лижах, ковзанах і санчатах. Тобто сучасні інноваційні види спорту запозичують минулий традиційний досвід, який виникнув майже два століття тому, а тепер представлені як інновації, що потребують професійно-кадрового забезпечення.

Найкраще фізичне виховання поставлене в навчальних закладах-ліцеях, у яких обов'язковим засобом виступають гімнастичні вправи на снарядах, фехтування та ігри. У методиці навчання солдатів переважає суворовський принцип навчання – «учити не скільки словами, а, перш за все, – показом» [9]. Реформи в царській армії обмежуються тим, що в 1856 році впроваджується гімнастика, а в 1859 році – «Правила навчання гімнастики у військах» [5].

Перші уроки гімнастики починають упроваджувати у школах, гімназіях та інших навчальних закладах України з 1864/1865 навчального року. Ці уроки є необов'язковими, тому відвідують їх учні за бажанням у позанавчальний час [6]. Проте впровадження гімнастики має також значні труднощі: відсутність залів, кваліфікованих кадрів, спеціального обладнання; нерозуміння директорами гімназій необхідності впровадження гімнастики у програми та ін. [8]. Зміст навчальних програм вимагає залучення до викладання гімнастики офіцерів та унтер-офіцерів, що приводить до впровадження різних форм німецької військової гімнастики [7].

На території Західно-Правобережної України (землі якої, включаючи Галичину і Бессарабію, протягом XVI – XX століть у знакові історичні періоди перебували під патронатом сусідніх держав – Польщі, Угорщини, Румунії) більш значний вплив має досвід скандинавських і західноєвропейських країн. Перші навчальні курси з метою підготовки вчителів фізичної культури для шкіл організовуються в 1870 році згідно з розпорядженням Міністерства народної освіти і релігійними потребами Польщі, у яких установлено мінімум вимог, що ставляться до вчителів фізичного виховання при атестації кандидатів на педагогічну діяльність. Так, наприклад, у Львові (1874 р.) створені державні екзаменаційні комісії з атестації кандидатів, а до іспитів допускаються випускники короткочасних університетських курсів. На цих самостійних курсах, що організовані громадськими товариствами створено гімнастичне товариство «Сокіл», «Товариство учителів народних шкіл», а згодом і «Товариство рухливих ігор» (1883 – 1885) [15].

На Західній Україні фізичне виховання у шкільних навчальних закладах, основу яких становить гімнастика, має назву «Руханка». Термін «фізична культура» у 1910 р. запроваджує С. Зенченко, який розглядає це поняття як освітню галузь у системі фізичного виховання й фізичного розвитку особистості. На початку XX ст. у Галичині запроваджена концепція тіловиховання І. Боберського. У цей період фізичне виховання починають розглядати не просто як «руханку», а як військово-фізичну підготовку [4; 12]. Проте особливого поширення гімнастика в освітніх закладах Західної України набуває з приїздом до Львова засновника українського тіловиховання, дипломованого в Європі фахівця з гімнастики І. Боберського. Він надає гімнастиці українського національного оформлення, оскільки до його приходу гімнастична термінологія має німецьку, шведську, англійську, польську етимологію. І. Боберський укладає перші методичні праці з руханки (український відповідник гімнастики), сприяє створенню перших руханкових і спортивних осередків серед гімназійної й студентської молоді, створює перший інструкторський гурток, у якому навчає проводити заняття з гімнастики для підготовки фахівців учительських семінарій [12].

Російська імперія, вплив якої поширюється на східну частину України, також відкриває державні навчальні заклади, де уроки фізичного виховання часто взагалі не проводяться. У недержавних школах окремі ентузіасти намагаються наслідувати закордонний інноваційний досвід. У таких школах гімнастика стає обов'язковою, а в деяких і щоденною. Обсяг обов'язкових уроків становить не менше 4–6 годин на тиждень. Інноваційні школи України, як правило, мають власні програми фізичного виховання, а один із відомих вітчизняних новаторів, лікар А. Анохін, у Першому київському комерційному училищі сам складає навчальні програми і керує зайняттями

з фізичного виховання [3]. Звичайно, таких навчальних закладів було вкрай замало, але той інноваційний досвід, що започаткований століття тому, не втрачає своєї цінності й значущості навіть і в наші дні.

Революційні події та Перша світова війна ще більше посилюють мілітаристську спрямованість фізичного виховання в навчальних закладах, що стає перешкодою для впровадження закордонних інновацій у професійно-фізкультурному русі, який на той час набирає широкої популярності в американських, скандинавських і в європейських країнах. До 1917 року на території України уроки фізичної культури взагалі майже відсутні, тому й не виникає питання про підготовку вчителів фізичної культури, які здатні здійснювати фізкультурну діяльність, хоча підготовчі етапи вже розпочинаються. Так, у міжвоєнний період (між Першою і Другою світовими війнами), професор І. Боберський перебуває в еміграції, а його найближчі колеги, послідовники та учні брати Петро і Тарас Франко та інші продовжують справу розвитку українських національних форм фізичної культури [12].

До об'єднання українських земель, коли Західна Україна перебуває у складі Австро-Угорської імперії (до 1920 р.), а згодом Польщі (1920–1932 рр.), Румунії, Чехословаччини (до 1939 р.), вагоме місце в розвитку фізичної культури займає українське сокільство [13]. Значного інноваційного прориву в навчальному процесі в післяреволюційні роки не відбувається, оскільки на заваді стає кадрове питання, без якого подальше впровадження інновацій і включення радянської держави в олімпійський рух неможливе.

Звичні для нас нині урочні форми фізичного виховання, як і сама галузь діяльності під назвою «Фізична культура», виникають значно пізніше, наприкінці XX століття. Усі вони формуються у країнах Європи ще в XIX столітті на основі національних систем гімнастики: німецької, шведської, французької, англійської (спортивно-ігрової) та сокольської. Ці європейські гімнастичні практики впродовж короткого часу переростають у соціальні національно-культурні рухи (німецький турнерський рух, англійський рух арнольдизму, сокольський рух) Саме через організовані форми фізичного виховання відбувається залучення до занять гімнастикою широких верств міського населення й виникнення інноваційних видів рухової активності. У зв'язку з масовою поширеністю на континентах такі інноваційні види рухової активності поступово з неолімпійських видів спорту постійно включаються в чергові Олімпійські Ігри і здобувають статус олімпійських. Звісно, що така тенденція розвитку інноваційних видів спорту потребує невідкладного, а інколи навіть – екстреного пошуку способів і форм термінової професіоналізації фізкультурно-спортивних кадрів.

У роки Великої Вітчизняної війни зусилля радянської системи фізичного виховання були спрямовані на організацію військово-фізичної підготовки і лікувальної фізичної культури. Зміст програм із фізичної культури в усіх навчальних закладах, комплекс ГПО в 30–50-ті роки стають частиною ідеології, тоталітарного режиму Радянського Союзу. Розвиток фізичної культури і спорту спрямований будь-якими, навіть шкідливими, загрозливими і забороненими для людського організму засобами на досягнення спортивних перемог, оскільки вищі спортивні досягнення розглядаються як засіб демонстрації переваги соціалістичної системи над капіталістичною.

У 60-ті роки поступово складається теорія фізичної культури як науково-освітня дисципліна, що покликана вивчати основні компоненти, фундаментальні властивості й процеси, що визначають різноманітні форми її застосування. Створюються різноманітні методики дослідженням навчального процесу в закладах вищої освіти (формування професійних умінь, самостійна робота студентів, активні методи навчання). Важлива роль у навчально-виховному процесі середньої школи відводиться вчителю фізичного

виховання, який мусив на високому рівні виявляти і вирішувати суперечності фізичного розвитку учнів [10].

Початок третього тисячоліття знаменний у професійній підготовці тим, що визначається тенденція переходу вітчизняної вищої освіти на європейські стандарти багаторівневої системи підготовки фахівців у сфері фізичної культури. Починають упроваджуватися кваліфікаційні рівні бакалавра і магістра. Орієнтація вищої педагогічної освіти України на досягнення відповідно до стандартів Європи вимагає пошуків оновлення змісту, форм і методів підготовки майбутніх учителів фізичного виховання. Сучасні умови організації фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти, застосування інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю розширюють можливість фізичного вдосконалення школярів, їхньої різнобічної фізичної підготовки, мотивують учнів до систематичних занять фізичною культурою. Це зумовлює потребу в тотальній модернізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури для застосування інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю в урочних і позаурочних формах занять.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Хронологічний аналіз застосування інноваційних видів рухової активності з гімнастичною спрямованістю в різні історичні періоди професійної підготовки фахівців із фізичної культури і спорту дозволяє встановити, що перші навчальні заклади з підготовки фахівців фізичного виховання створюються у Скандинавських країнах наприкінці XVIII століття. Виникнення професійного підходу щодо підготовки фахівців фізичного виховання і, зокрема гімнастики, на території України, відносять до другої половини XVIII – першої половини XIX століть. Проте перші уроки гімнастики починають упроваджуватися у школах, гімназіях та інших навчальних закладах України з 1864 – 1865 навчального року. Урочні форми фізичного виховання, як і сама галузь діяльності під назвою «Фізична культура» сформовані у країнах Європи в XIX столітті. На основі німецької, шведської, французької, англійської (спортивно-ігрової) та сокольської систем гімнастики відбувається залучення до занять гімнастикою широких верств міського населення і виникнення інноваційних видів рухової активності.

Список використаних джерел

1. Бесараб Т., Герасімов О. Кросфіт як форма організації фізичних навантажень, що спрямовані на розвиток функціональних можливостей та силових здібностей людини : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих учених [«Сучасні фітнес-технології у фізичному вихованні студентів»] / за заг. ред. В. В. Біленької. – Т. І. – Київ : НАУ, 2015. – 82 с.
2. Войнар Ю. Розвиток та сучасні тенденції системи підготовки фахівців з фізичної культури в умовах Євроінтеграції / Ю. Войнар, Д. Наварецький, І. Глазирін. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2005. – 184 с.
3. Голощапов Б. Р. История физической культуры и спорта / Б. Р. Голощапов. – Москва : Академия, 2001. – 192 с.
4. Жарський Е. Професор Іван Боберський, його роль і значення для української фізичної культури / Е. Жарський // Альманах Ради Фізичної Культури (1945–1948). – Мюнхен : Молоде Життя, 1951. – С. 11–14.
5. Зеликсон Е. Ю. Очерки по истории физической культуры в СССР. (1861–1917) / Е. Ю. Зеликсон. – Москва : ФКиС, 1940. – 176 с.
6. Зубалій М. Д. Історія впровадження уроків гімнастики в українські навчальні заклади / М. Д. Зубалій, В. В. Боровик // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2010, вересень. – № 17 (204). – Частина ІІ. – С. 114–119.
7. История физической культуры и спорта : [учеб. для инст. физ. культ.] / под ред. В. В. Столбова. – Москва : Физкультура и спорт, 1983. – 359 с.
8. Литвин А. Т. Физическое воспитание в европейских странах в XIX и начале XX века : лекции [для студ. и слуш. курсов пов. квалиф., препод. физ. восп.] / А. Т. Литвин. – Київ : НУФВСУ, 2007. – С. 15.

9. Пельменев В. К. История физической культуры : учебное пособие / В. К. Пельменев, Е. В. Конева. – Калининград : Калининградский государственный ун-т, 2000. – 186 с.
10. Платонов В. М. Фізична культура – культура здоров'я / В. М. Платонов // Фізичне виховання в школі. – 2009. – № 2. – С. 40–43.
11. Сова А. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції / А. Сова, Я. Тимчак ; за наук. ред. Є. Приступи. – Львів : ЛДУФК ; Апріорі, 2017. – 232 с.
12. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах / Н. І.Степанченко. – Львів : ЛА «Піраміда», 2016. – 652 с.
13. Філь С. М. Історія фізичної культури : навчальний посібник / С. М. Філь, О. М. Худолій, Г. В. Малка ; [за ред. С. М. Філя]. – Харків : ОВС, 2003. – С. 104.
14. Biernakiewicz, J. (1966). Wychowanie fizyczne w Stanach Zjednoczonych, «Roczniki Naukowe AWF», IV, 5.
15. Krawczyk, Z. (1978). Absolwenci uczelni wychowania fizycznego. Warszawa: Panstwowe wydawnictwo naukowe
16. Laskiewicz, H. (1995). Plany studiow wychowania fizycznego w wybranych uczelniache uropejskich w latach 1918-1939. Wychowania Fizyczne i Sport, 4, 65–76.

References

1. Besarab, T., & Gerasimov, O. (2015). Crosphite as a form of organization of physical activity, aimed at the development of human capabilities and abilities. In V.V. Biletska (ed.) *Modern fitness technologies in the physical education of students: materials of 4th International science-practice conference of students, graduate students and young scientists*. Kyiv: NAU (in Ukr.)
2. Voynar, Yu., Navarets'kyi, D., & Glazirin, I. (2005). *Development and modern tendencies of the system of preparation of specialists in physical culture in the conditions of Eurointegration.* Cherkasy: Echo-Plus (in Ukr.)
3. Goloshchapov, B. R. (2001). *History of physical culture and sports.* Moscow: Academy (in Russ.)
4. Zharsky, E. (1951). Almanac of the Council of Physical Culture (1945-1948). In E. Zharsky (Eds.) *Professor Ivan Bobersky, his role and meaning for Ukrainian physical culture.* (pp. 11-14). Munich: Young Life. (in Russ.)
5. Zelikson, E. Yu. (1940). *Essays on the history of physical culture in the USSR. (1861 - 1917).* Moscow: FKiS (in Russ.)
6. Zubaliy, M. D. (2010). History of the introduction of gymnastics lessons in Ukrainian educational institutions. Visnyk Luhans'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka (*Lugansk Taras Shevchenko National University Bulletin: Pedagogical Sciences),* 17 (204), II, 114-119 (in Ukr.)
7. History of physical culture and sports: Textbook for inst. fiz. cult. / Ed. by V. V. Stolbova. (1983). Moscow: Physical Education and Sport (in Russ.)
8. Litvin, A. T. (2007). *Physical education in European countries in the 19th and early 20th centuries: [lectures for the students and physical culture teachers].* Kyiv: National University of Physical Culture and Sports of Ukraine (in Ukr.)
9. Pelmenyev, V. K. (2000). *History of physical culture. Tutorial.* Kaliningrad: Kaliningrad State University (in Russ.)
10. Platonov, V. M. (2009). Physical Culture is Health Culture. Fizychne vykhovannya v shkoli (*Physical education at school*), 2, 40–43 (in Ukr.)
11. Sova, A. (2017). *Ivan Bobersky is the founder of the Ukrainian body-training and sports tradition.* Lviv: LDUFK; Apriori (in Ukr.)
12. Stepanchenko, N. I. (2016). *System of professional training of physical education teachers in higher educational institutions.* Lviv : LA «Piramida» (in Ukr.)
13. Fil, S. M. (2003). *History of physical culture*: *[text-book].* Kharkiv : OVS (in Ukr.)
14. Biernakiewicz, J. (1966). *Wychowanie fizyczne w Stanach Zjednoczonych*. Warszawa: Roczniki Naukowe AWF. (Biernakiewicz, J. (1966). *Physical education in the United States*. Warsaw: Roczniki Naukowe AWF (in Polish)
15. Krawczyk, Z. (1978). *Absolwenci uczelni wychowania fizycznego*. W: Panstwowe wydawnictwo naukowe (in Polish)
16. Laskiewicz, H. (1995). Plany studiow wychowania fizycznego w wybranych uczelniache uropejskich w latach 1918-1939. *Wychowania Fizyczne i Sport*, 4, 65–76 (in Polish)

Abstract. BALASHOV Dmytro Ivanovich. Chronological analysis of the use of innovative types of motor activity with a gymnastic orientation in the professional training of specialists in physical culture and sports.

Introduction. *The study of the historical development of an innovative approach in the context of professionalization and staffing of the physical culture industry is that the introduction of innovative*

types of motor activity with a gymnastic orientation in the educational process of professional training of future physical educational teacher in institutions of higher education in Ukraine has not been initiated. And the development of innovative types of motor activity with a gymnastic orientation in our country, unlike most European countries, has been delayed for many years.

Purpose. *The purpose of the article is the chronological analysis of the use of innovative types of motor activity with a gymnastic orientation in different historical periods of professional training of specialists in physical culture and sports.*

Methods. *Being used research methods are analysis of philosophical, psychoeducational and professional-methodological literature pertaining to being studied problem.*

Results*. It has been established that the first educational institutions for the training of specialists in physical education appeared in the Scandinavian countries at the end of the eighteenth century. The emergence of a professional approach to the training of specialists in physical education and, in particular, gymnastics, in the territory of Ukraine, refers to the second half of the XVIII - the first half of the XIX centuries. And the first lessons of gymnastics began to be implemented in schools, gymnasiums and other educational institutions of Ukraine from 1864/65 academic year. The native forms of physical education, as well as the field of activity called "Physical Culture", were formed in the countries of Europe in the XIX century. On the basis of national gymnastics systems: German, Swedish, French, English (sports-game) and Sokolska the large sections of the urban population were involved in gymnastics classes and, as a result, the innovative types of motor activity appeared.*

Originality. *Chronological analysis of the use of innovative types of motor activity with a gymnastic orientation in different historical periods of professional training of specialists in physical culture and sports was made for the first time.*

Conclusion. *Based on the philosophical, psychoeducational and methodological literature pertaining to being studied problem of research, we have made a chronological analysis of the use of innovative types of motor activity with a gymnastic orientation in different historical periods of professional training of physical culture and sports specialists.*

Keywords*: innovative types of motor activity, motor activity, gymnastics, physical culture specialists, historical aspect, physical education, professional training.*

Одержано редакцією 07.10.2017
Прийнято до публікації 15.10.2017

УДК 378.016:811.161.2:001.895 (045)

БЕРЕЗА Людмила Олександрівна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри української мови
та загального мовознавства, Черкаський
державний технологічний університет, Україна
e-mail: *abtschinez@ukr.net*

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ НАВИЧОК ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація*. Розглянуто процес навчання української мови як іноземної з огляду на інтерференційні міжмовні й внутрішньомовні впливи. Досліджено питання мовної, міжмовної й внутрішньомовної інтерференції. Здійснено класифікацію найбільш типових помилок, що трапляються у процесі опанування української мови іноземними студентами. На основі проведеного дослідження найтиповіших помилок в українському мовленні іноземних студентів визначено основні види мовної інтерференції. З'ясовано причини виникнення мовної*